

Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk

Partijen

1. De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, mevrouw Carola Schouten, hierna te noemen: LNV;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw K.H. Ollongren, hierna te noemen: BZK;
3. De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, mevrouw mr. drs. M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: EZK;

Partijen genoemd onder 1, 2 en 3 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en hierna samen te noemen: Rijksoverheid;

4. Het college van gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland, handelend als bestuursorgaan, te dezen op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde mevrouw A. Bom-Lemstra, hiertoe gemachtigd door de commissaris van de Koning, als zodanig handelend ter uitvoering van het besluit van het college van gedeputeerde staten van 3 juli 2018;
5. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordwijk, te dezen handelend als bestuursorgaan, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J. Rijpstra, burgemeester, handelend ter uitvoering van het raadsbesluit van 5 juli 2018.

Partijen genoemd onder 4 en 5 hierna samen te noemen: Regio;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen;

Algemene overwegingen

1. Het kabinet Rutte III erkent dat elke regio uniek is. Regio's hebben verschillende kenmerken waardoor elke regio behoefte heeft aan een eigen aanpak en afweging bij het aanpakken van de regionale opgave. De verschillende krachten en uitdagingen die specifiek zijn voor een regio vormen de basis voor een regionale opgave om de brede welvaart, leefbaarheid en economische kracht te bevorderen.
2. De regionale opgave heeft een meervoudig karakter en vergt een integrale aanpak op de verschillende onderdelen van die opgave. Doel is om door verschillende beleidskolommen heen te werken. Verder heeft de regionale opgave een gebiedsoverstijgende impact waarvoor inzet op rijksniveau nodig is, maar die ook zorgt voor een vliegwieleffect.
3. Regio Deals hebben tot doel om de regionale opgave aan te pakken. Hierbij wordt samen gewerkt tussen vakdepartementen, decentrale overheden, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Voor deze regionale opgaven stelt het kabinet middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waaruit Regio Deals worden gefinancierd tussen het Rijk en de regio. Ook vanuit de regio zelf zal gezorgd worden voor financiering (cofinanciering).
4. Deze integrale en gezamenlijke aanpak met bijbehorende afspraken over de financiering met als uitgangspunt evenredigheid is het onderscheidende karakter van de Regio Deals ten opzichte van reguliere beleidsinstrumenten.
5. Regio Deals gaan om meer dan een inzet van financiële middelen. Zij kenmerken zich ook door een sterke, continue inzet van alle betrokkenen, creëren nieuwe samenwerkingsvormen en niet-financiële ondersteuning om de in de regionale opgave gestelde ambities en doelen te bereiken.
6. Regio Deals leveren daarmee een bijdrage aan welvaart in brede zin.

Specifieke overwegingen

1. Het European Space Research Technology Center (ESTEC) van het European Space Agency (ESA), sinds 1968 gevestigd in Noordwijk, is de grootste locatie van het ESA en het technologisch hart van de Europese ruimtevaart. De clustering van hightech ruimtevaartbedrijven in de "ruimtevaartruit" Noordwijk-Leiden-Den Haag-Delft met ESTEC als spil biedt Zuid-Holland kansen om te profiteren van de versnelling in de wereldwijde ruimtevaartactiviteiten en de economische kansen die daarmee gepaard gaan.
2. Gezien het grote belang voor het internationaal aanzien van de hoogwaardige Nederlandse hightech-industrie, zet het kabinet Rutte III niet alleen in op het behoud van deze vestigingslocatie van ESA, maar ook op het vergroten van de aantrekkingskracht voor hightech-onderzoek, -ontwikkeling en -ondernemerschap op het gebied van ruimtevaart door de activiteiten van ESTEC voor 22 lidstaten van de ESA.¹ Met de ontwikkeling en inrichting van een internationale ontmoetingsplek voor ruimtevaartprofessionals op het terrein van ESTEC kan tegemoet gekomen worden aan de groei van ESTEC in de afgelopen jaren en de moderniseringsbehoefte na 50 jaar. Op het Space Business Park in Noordwijk is op 16 mei 2018 het Galileo Reference Centre van de Europese Unie geopend waarmee de aanwezigheid van Europese ruimtevaartinstellingen in Noordwijk verder is versterkt. Door de internationale ontmoetingsplek te koppelen aan de ontwikkeling van de Space Campus Noordwijk, zal de inbedding van ESTEC als kern van het Nederlandse ruimtevaartcluster, verder worden versterkt. Daarmee zal de economische aantrekkingskracht van de regio toenemen en de bijbehorende technologische ontwikkeling verder kunnen groeien.
3. De provincie Zuid-Holland wil zich inzetten voor de ontwikkeling van de Space Campus Noordwijk om het ruimtevaartcluster in Zuid-Holland en (nieuwe) ruimtevaart gerelateerde bedrijvigheid rondom ESTEC verder te versterken. Daarnaast werkt de provincie samen met het Rijk en de regiogemeenten aan de bereikbaarheid van Holland Rijnland, waar de Space Campus Noordwijk onderdeel vanuit maakt.
4. De gemeente Noordwijk wil de verbinding tussen het ruimtevaartcluster en de samenleving, organisaties en bedrijven in Noordwijk en de omliggende regio versterken. Daarbij werkt zij met ESA en ESTEC samen aan de uitbouw van de maatschappelijke betekenis van ruimtevaart en faciliteert en ondersteunt zij de ruimtevaartsector in haar ontwikkeling.
5. In het kader van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek stimuleert de gemeente Noordwijk – in samenwerking met de andere gemeenten en private partijen – de ontwikkeling van (nieuwe) economische activiteiten rond ESTEC in de Duin- en Bollenstreek en zet zich in voor het behoud en het versterken van de internationale concurrentiepositie en vestiging van bedrijven op het Space Business Park in Noordwijk.
6. Partijen beogen een onderling versterkende wisselwerking te creëren tussen de ontwikkeling van ESTEC, het Galileo Reference Center en het Space Business Park.
7. Partijen beogen met de inzet van publieke middelen ook private partijen te mobiliseren voor de financiering van de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk.

1. Definities

Artikel 1 – Definities

Partijen verstaan in deze Regio Deal onder het volgende:

- *ESA*: European Space Agency;
- *ESA Conventie*: Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap, met bijlagen, Parijs, 30 mei 1975;
- *Zetelovereenkomst*: Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Europees Ruimte Agentschap inzake het Europees Centrum voor onderzoek en technologie-ontwikkeling op ruimtevaartgebied; 's-Gravenhage, 21 februari 2008, Trb. 2008, 33;
- *ESTEC*: European Space Research Technology Centre;

---

¹ Regeerakkoord p.33, Kamerstuk 34 775, nr. 34.

- *Galileo Reference Center*: centrum van de Europese Unie gevestigd op het Space Business Park te Noordwijk dat de kwaliteit bewaakt van de data van het Europese satellietnavigatiesysteem;
- *Space Business Park*: het bedrijventerrein van 15 hectare gelegen in de gemeente Noordwijk voor ruimtevaart- en high tech-bedrijven;
- *Space Campus Noordwijk*: het perspectief voor de doorontwikkeling van het Space Business Park en ESTEC tot een internationaal georiënteerde locatie voor open innovatie, als onderdeel van de Europese en Nederlandse ruimtevaartsector. In dit perspectief vinden op deze locatie onderzoek, test- en ontwikkeling, onderwijs en economische activiteiten plaats op het gebied van de ruimtevaart.

2. Ambitie, doel en beoogde resultaten

Artikel 2 – Ambitie

Partijen werken via deze Regio Deal samen aan het versterken van Europese ruimtevaartactiviteiten in het algemeen en van ESTEC in het bijzonder. Zij zetten in op de versterking van de wisselwerking van ESTEC met zijn omgeving met het oog op het stimuleren van de werkgelegenheid in de regio, het verbeteren van de concurrentiekracht van de Nederlandse ruimtevaartsector en het bijdragen aan de groei van wetenschappelijke, maatschappelijke en economische relevantie van ruimtevaart.

Artikel 3 – Doel

Partijen beogen door een gecoördineerde inzet van financiële middelen en bestuurskracht het ESTEC-terrein te moderniseren en de Space Campus Noordwijk te ontwikkelen. Daarmee zal de economische aantrekkingskracht van de regio, de ruimtevaartbedrijvigheid rond ESTEC en de bijbehorende technologische ontwikkeling verder kunnen groeien.

Artikel 4 – Beoogde resultaten

1. Internationale ontmoetingsplek creëren op ESTEC, als motor voor de modernisering van ESTEC en de ontwikkeling van de Space Campus Noordwijk.
2. Randvoorwaarden creëren voor de verdere ontwikkeling van Space Campus Noordwijk, waaronder de start van een campusorganisatie die initiatieven ondersteunt en bijbehorende vastgoedontwikkeling stimuleert.

3. Inzet middelen

Artikel 5 – Rijksoverheid

1. De Rijksoverheid reserveert een bijdrage van maximaal € 15 miljoen voor het ontwikkelen van een internationale ontmoetingsplek op ESTEC, mede als vernieuwingsimpuls voor het ESTEC-terrein.
2. Deze bijdrage wordt door EZK conform de relevante wettelijke procedures en met inachtneming van de Europese mededingingsregels beschikbaar gesteld.

Artikel 6 – Inzet middelen provincie Zuid-Holland

1. De provincie Zuid-Holland reserveert maximaal € 8 miljoen voor een periode van drie jaar voor de ontwikkeling en de organisatie van de Space Campus Noordwijk.
2. Deze bijdrage wordt door de provincie Zuid-Holland conform de relevante wettelijke procedures en met inachtneming van de Europese mededingingsregels beschikbaar gesteld.
3. De provincie Zuid-Holland zet haar beleidsinstrumentarium in om projecten te stimuleren die bijdragen aan de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk en is voornemens hiertoe vanaf 1 januari 2019 middelen beschikbaar te stellen.

Artikel 7 – Inzet middelen gemeente Noordwijk

1. De gemeente Noordwijk reserveert maximaal € 3 miljoen voor een periode van drie jaar voor de ontwikkeling en de organisatie van de Space Campus Noordwijk.
2. Deze bijdrage wordt door de gemeente Noordwijk conform de relevante wettelijke procedures en met inachtneming van de Europese mededingingsregels beschikbaar gesteld.
3. Na 1 januari 2019 zal de gemeente Noordwijk deze bijdrage inzetten voor een programma Ruimtevaart in Noordwijk waarmee projecten die bijdragen aan de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk worden gestimuleerd.

4. Samenwerkingsafspraken

Artikel 8 – Samenwerking met ESA

1. De Rijksoverheid zal in overleg treden met ESA om binnen het kader van de ESA Conventie en de Zetelovereenkomst over de in artikel 5 genoemde bijdrage afspraken te maken.
De afspraken zullen onder meer betreffen:
  - a. het op- en vaststellen van regels voor het gebruik van de internationale ontmoetingsplek door de bedrijven en instellingen gevestigd of actief op de Space Campus Noordwijk zonder dat de kernactiviteiten en de veiligheidsbehoefte van ESA en ESTEC in het geding komen;
  - b. een gezamenlijke visie voor de internationale ontmoetingsplek in samenhang en verbinding met de activiteiten op de Space Campus;
  - c. maatregelen om de toegankelijkheid en het gebruik van test- en ontwikkel Faciliteiten van ESTEC te verbeteren ten einde de wisselwerking tussen ESTEC en Europese en Nederlandse bedrijven en instituten op het gebied van ruimtevaart(technologie) te versterken.
2. ESTEC zal eventuele (toekomstige) kansen en knelpunten in de bereikbaarheid van de Space Campus Noordwijk in het algemeen en ESTEC in het bijzonder identificeren. Vervolgens zullen Partijen, onder regie van de provincie Zuid-Holland, zoeken naar oplossingen van de door ESTEC aangedragen knelpunten en kansen. Hierbij betreft de provincie indien relevant de regiogemeenten en het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (Rijkswaterstaat in het bijzonder).

Artikel 9 - Campusorganisatie

1. Voor de ontwikkeling van de Space Campus Noordwijk zal de Regio een campusorganisatie inrichten.
2. De Regio stelt een kwartiermaker aan die voor 1 januari 2019 de start van de campusorganisatie voorbereidt (inclusief de organisatievorm en bijbehorende kerntaken) en het uitwerken van publiek-private initiatieven die bijdragen aan de ontwikkeling van Space Campus Noordwijk tot haalbare business cases ondersteunt.

5. Overige bepalingen

Artikel 10 – Monitoring voortgang uitvoering

1. De voortgang van uitvoering van deze Regio Deal en de samenhang van de verschillende acties van Partijen zullen onder regie van de bestaande Stuurgroep Space Campus Noordwijk plaatsvinden.
2. In deze Stuurgroep hebben in ieder geval vertegenwoordigers van de Rijksoverheid, de provincie Zuid-Holland, gemeente Noordwijk, SpaceNed (brancheorganisatie van de Nederlandse ruimtevaartsector), NSO (Netherlands Space Office) en ESTEC zitting.
3. De Stuurgroep Space Campus Noordwijk komt tenminste 2 keer per jaar bijeen om de voortgang van de uitvoering van de Regio Deal te bespreken.
4. Partijen gebruiken voor hun verantwoording over de inzet van financiële middelen de voor hen gebruikelijke procedures en de bestaande (regionale) overlegstructuren.

6. Slotbepalingen

Artikel 11 – Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften. De partij die de gelden besteedt, is verantwoordelijk dat deze conform geldende wet- en regelgeving worden besteed.

Artikel 12 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van de overige Partijen.
2. Partijen treden met elkaar in overleg binnen 4 weken nadat een Partij het verzoek tot wijziging kenbaar heeft gemaakt.
3. Nadat overige Partijen aan elkaar kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging worden de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan deze Regio Deal gehecht.

Artikel 13 - Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Regio Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 14 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal ESTEC en Space Campus Noordwijk.

Artikel 15 – Inwerkingtreding en looptijd

Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 1 januari 2022.

Artikel 16 - Openbaarmaking

1. Deze Regio Deal zal samen met andere afgesloten Regio Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant en het provinciaal blad, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Regio Deals.
2. De Rijksoverheid rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Carola Schouten

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw K.H. Ollongren

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, mevrouw mr. drs. M.C.G. Keijzer

Namens het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Noordwijk,

Namens Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland,

Voor gezien; namens ESTEC, de heer Franco Ongaro